

Załącznik

Do Uchwały nr

Rady Miejskiej Leszna

Z dnia2016

**Miejski Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych
na rok 2017**

I Wstęp

Leszno na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ma obowiązek uchwalenia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określającego obszary w jakich podejmowane będą działania. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zakłada kontynuację działań podjętych w latach ubiegłych i jest zgodny z kierunkami zawartymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz polityką Miasta Leszna wpisując się w cele i zdania przyjęte do realizacji w następujących dokumentach:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 - 2020
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2013 - 2017
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście Lesznie na lata 2014 - 2016

Miejski program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 zawiera wytyczne do działań w sferze profilaktyki oraz zmniejszenia skutków nadużywania alkoholu wśród mieszkańców Leszna.

II Opis Problemu

Nadużywanie alkoholu i wynikające z tego konsekwencje są ważnym problemem społecznym, dotyczącym bowiem nie tylko osoby pijącej alkohol ale również jej bliskich. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych należy do zadań własnych gminy.

Planowanie działań pomocowych wymaga koncentracji zarówno na sytuacjach doraźnych pojawiających się wśród osób żyjących w otoczeniu uzależnionego, jak również na pomocy o charakterze długofalowym. W programie konieczne jest więc uwzględnienie działań interwencyjnych, pozwalających udzielić szybkiej pomocy jak i działań długofalowych w postaci pomocy terapeutycznej oraz profilaktycznej.

Skupiając się na najważniejszych problemach mieszkańców takich jak: przemoc domowa, zaburzenia ładu i porządku publicznego, problemów socjalizacji dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym należy określić takie działania, które zminimalizują skutki nadużywania alkoholu czy ograniczenie jego spożycia. Należy także pamiętać o tym, że oprócz reakcji na występujące już problemy trzeba zapobiegać nowym, niekorzystnym społecznie zjawiskom poprzez podejmowanie działań profilaktycznych.

W związku z powyższym w niniejszym dokumencie określono cel strategiczny jako „szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu”. W kolejnych częściach programu wyróżniono z uwagi na specyfikę problemu alkoholowego cztery cele szczegółowe :

1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
3. Wsparcie w utrzymywaniu abstynencji.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych na temat szkodliwości picia alkoholu.

III Diagnoza stanu problemów alkoholowych w Lesznie

Szacunkowo liczba osób uzależnionych w Lesznie to około 1200 z czego z pomocy specjalistycznej w zakresie leczenia uzależnienia korzysta 28% osób. Dzieci żyjące w otoczeniu osób uzależnionych szacuje się na 2400 osób, również dorośli żyjący w otoczeniu osób uzależnionych to 2400 osób.

Do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2015 roku w celu przeprowadzenia rozmów interwencyjno-motywujących wpłynęło 98 zgłoszeń, natomiast do października 2016 roku 91 zgłoszeń. W ramach usług pomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz współuzależnionych udzielono 1307 porad.

W związku ze stosowaniem przemocy domowej pod wpływem alkoholu prowadzono postępowanie wobec 43 osób. W roku 2015 w Ośrodku Interwencji Kryzysowej udzielono **578** porad, konsultacji, porad prawnych oraz wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.

Zważywszy na to, że uzależnienie od alkoholu jednej osoby w rodzinie niesie za sobą skutki również dla pozostałych członków rodziny działania pomocowe należy kierować także do dzieci. Szacuje się że liczba dzieci z rodzin z problemem alkoholowym to około 4% populacji. W ramach realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielono pomocy 202 dzieciom ze szkół podstawowych oraz 204 osobom w wieku od 13 do 21 lat.

IV Zasoby.

W Lesznie działają 3 poradnie leczenia uzależnień oraz 1 punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Ponadto 10 organizacji pozarządowych zaangażowanych jest w realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W mieście funkcjonują 2 Kluby Abstynenckie oraz 4 grupy samopomocowe AA. W realizację zadań angażują się także szkoły, pracownicy pomocy społecznej, policja i kuratorzy sądowi. Co roku zwiększa się liczba osób profesjonalnie przygotowana do pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem oraz uzależnionych. Miasto zapewnia także pomoc osobom zagrożonym uzależnieniami behawioralnymi.

Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2017

PROBLEM I

Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu.

Cel:

Zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu poprzez:

1. Zwiększenie pomocy terapeutycznej.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.
3. Wsparcie w utrzymaniu abstynencji.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych na temat szkodliwości picia alkoholu.

Zadania do realizacji:

1. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych w ramach kontraktów z NFZ oraz uzupełniających podstawowy program nie refundowany z NFZ.
2. Upowszechnianie w zakładach penitencjarnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla osób osadzonych w areszcie śledczym.
3. Organizowanie wyjazdów i obozów terapeutycznych dla dorosłych osób uzależnionych i współuzależnionych.
4. Prowadzenie terapii grupowej dla młodzieży eksperymentującej ze środkami psychoaktywnymi oraz uzależnionych od nich.
5. Prowadzenie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu.
6. Realizacja działań i programów wspierających utrzymanie abstynencji w klubach i stowarzyszeniach abstynenckich.
7. Terapia uzależnień behawioralnych.
8. Prowadzenie rozmów motywujących do podjęcia leczenia z osobami pijącymi szkodliwie i uzależnionymi od alkoholu.
9. Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym.
10. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z picia alkoholu, w tym działania edukacyjne skierowane do kierowców.
11. Działania edukacyjne skierowane do przyszłych matek - FAS.

12. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem osobom z problemem alkoholowym i uzależnionym. Dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych.

Realizatorzy zadań:

Poradnie leczenia uzależnień, realizatorzy uprawnieni do prowadzenia działań terapeutycznych, stowarzyszenia abstynenckie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Policja, grupy samopomocowe AA, organizacje pozarządowe działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wskaźniki;

- ilość osób zgłaszających się na leczenie odwykowe,
- ilość osób uczestniczących w programach terapeutycznych
- ilość osób – członków klubów abstynenckich
- liczba osób zgłaszających się do punktu konsultacyjnego
- liczba osób zaproszonych na rozmowy interwencyjno-motywuujące do podjęcia leczenia odwykowego
- ilość grup samopomocowych działających w mieście

PROBLEM II

Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

Cel:

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej,
2. Pomoc psychospołeczna i prawna,
3. Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym oraz niewydolnych wychowawczo,
4. Poprawa funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób uzależnionych, pijących szkodliwie i ryzykownie.
5. Ochrona przed przemocą w rodzinie.

Zadania do realizacji:

1. Udzielanie pomocy psychoterapeutycznej członkom rodzin osób uzależnionych.
2. Prowadzenie programów terapeutycznych dla osób współuzależnionych.

3. Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz niewydolnych wychowawczo.
4. Udzielanie wsparcia dla działania Młodzieżowego Centrum Profilaktyki „Alternatywa”.
5. Udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doświadczających przemocy.
6. Udzielanie schronienia osobom doświadczającym przemocy.
7. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem osobom współuzależnionym, ofiarom i sprawcom przemocy oraz dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
8. Organizacja szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
9. Prowadzenie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym- kampanie edukacyjne.

Realizatorzy zadań:

Poradnie leczenia uzależnień, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Biuro ds. Uzależnień, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, realizatorzy uprawnieni do prowadzenia działań terapeutycznych, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wskaźniki:

- liczba osób współuzależnionych zgłaszających się do poradni,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba dzieci uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych,
- liczba młodzieży uczestniczącej w zajęciach MCP „Alternatywa”,
- ilość porad udzielonych w punkcie konsultacyjnym,
- ilość „Niebieskich Kart”,
- ilość interwencji domowych.

PROBLEM III

Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

Cel:

Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez;

1. Zwiększenie dostępności programów profilaktycznych,
2. Utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży,
3. Zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol,
4. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol,

5. Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców,
6. Działalność informacyjna i edukacyjna.

Zadania do realizacji:

1. Wspomaganie realizacji szkolnych programów profilaktyki w szkołach poprzez realizację programów profilaktyki uzależnień i zapobiegania agresji.
2. Pozyskiwanie i analiza nowych programów profilaktycznych i korekcyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień.
3. Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci.
4. Prowadzenie klubu młodzieżowego.
5. Realizacja programów korekcyjnych dla dzieci i młodzieży przejawiających zachowania ryzykowne.
6. Realizacja programów interwencyjnych dla młodzieży z grup ryzyka.
7. Inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej.
8. Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do rodziców.
9. Realizacja kampanii profilaktycznych.
10. Promowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Leszna ,poprzez dofinansowywanie zajęć sportowo-rekreacyjnych.
11. Realizacja warsztatów i spotkań dla rodziców mających problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i przejawiających zachowania agresywne.
12. Organizowanie kolonii i obozów z programami socjoterapeutycznymi dla dzieci i młodzieży.
13. Szkolenia skierowane do sprzedawców alkoholu.
14. Organizowanie zawodów sportowych i festynów profilaktycznych.
15. Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania wolnego czasu, do nauki i zabawy.
16. Organizowanie konferencji, szkoleń uwzględniających nowoczesne podejście do profilaktyki, używania substancji psychoaktywnych oraz koordynacja lokalnych strategii profilaktycznych.
17. Prowadzenie działalności edukacyjno-informacyjnej poprzez organizację festynów, happeningów oraz audycji i artykułów w środkach masowego przekazu.
18. Współpraca ze szkołami wyższymi w zakresie działalności szkoleniowej i profilaktycznej.

Realizatorzy:

Biuro ds. Uzależnień Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoła, policja, Straż Miejska, realizatorzy programów profilaktycznych, Kościoły, Wydział Edukacji, organizacje pozarządowe, kluby sportowe.

Wskaźniki:

- ilość dzieci objętych działaniami profilaktycznymi,

- ilość młodzieży uczestniczących w programach reedukacyjnych,
- ilość osób uczestniczących w spotkaniach edukacyjnych,
- ilość dzieci i młodzieży uczestniczących w wyjazdach socjoterapeutycznych,
- ilość sprzedawców uczestniczących w szkoleniach,
- ilość uczestników zawodów sportowych i festynów profilaktycznych.

PROBLEM IV

Stopień aktywności oraz współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin.

Cel:

Zwiększenie stopnia aktywności i współpracy organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez;

1. Zwiększenie zakresu działań podejmowanych przez środowiska abstynenckie.
2. Aktywne włączanie się organizacji i stowarzyszeń na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie.
3. Podejmowanie działań na rzecz promowania trzeźwego stylu życia.
4. Podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i izolacji osób uzależnionych i ich rodzin.
5. Promowanie wolontariatu jako sprawdzonej formy pracy na rzecz społeczności lokalnej.

Zadania do realizacji:

1. Włączenie przedstawicieli środowisk abstynenckich w realizację zadań Programu.
2. Podnoszenie kwalifikacji liderów trzeźwościowych.
3. Współdziałanie w kampaniach i imprezach promujących trzeźwy styl życia, integrujących środowisko abstynenckie.
4. Pozyskiwanie i włączanie do działań wolontariuszy działających na rzecz społeczności lokalnej.

Realizatorzy:

Stowarzyszenia i kluby abstynenckie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kościoły, grupy samopomocowe.

Wskaźniki :

- ilość podmiotów współpracujących przy realizacji programu,
- liczba stowarzyszeń i organizacji wspartych finansowo lub rzeczowo przy realizacji programu,
- liczba przeszkolonych liderów trzeźwościowych,
- liczba projektów podejmowanych przez podmioty działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

PROBLEM V

Naruszenia prawa na rynku alkoholowym.

Cel.

Ograniczenie przypadków łamania przepisów Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi

1. Prowadzenie działalności edukacyjnej.
2. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych.

Zadania do realizacji:

1. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
2. Działania kontrolne wobec sprzedawców w zakresie przestrzegania zakazu sprzedawania i podawania alkoholu nieletnim.
3. Kontrola placówek w zakresie przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych.
4. Kontrola przestrzegania zakazu spożywania alkoholu na ulicach, placach i w parkach.
5. Kontrola oświadczeń dotyczących sprzedaży alkoholu.
6. Współpraca z Policją i Strażą Miejską w zakresie przeciwdziałania zjawisku nietrzeźwych użytkowników dróg.

Realizatorzy:

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Straż Miejska, Wydział Spraw Obywatelskich.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczba stwierdzonych przypadków naruszenia prawa,
- liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa (sprzedaż alkoholu nieletnim).

Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 oraz zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy.

Środki finansowe na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskim Programie Zapobiegania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i określa je Rada Miasta Leszna w ramach uchwały budżetowej.

Koordinacja realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do Biura ds. Uzależnień Urzędu Miasta Leszna, które współpracuje z realizatorami poszczególnych zadań Programu.

Zasady finansowania zadań:

Dotacje na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielane są po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, lub w formie „małych grantów” zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Zadania realizowane przez osoby fizyczne, finansowane są zgodnie ze stawkami szczegółowymi, zapisanymi w rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizacji i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podmioty realizujące zadania Programu zobowiązane są do zamieszczania informacji o dofinansowaniu lub finansowaniu zadania z budżetu Miasta Leszna.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego względem osób nadużywających alkohol.
2. Prowadzenie rozmów interwencyjno-motywujących do podjęcia leczenia odwykowego.
3. Kierowanie spraw na badania przez biegłego, osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, zakłócają spokój i porządek publiczny, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania zakładu leczniczego.
4. Kierowanie spraw do Sądu w celu wydania postanowienia dotyczącego leczenia odwykowego.
5. Prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

6. Opiniowanie wniosków o wydaniu zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.
7. Kontrola oświadczeń o wysokości dochodów w związku handlem alkoholem

Wynagradzanie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustala się wynagrodzenie dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu:

- Przewodniczący Komisji 15% najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników ustalonego na podstawie odrębnych przepisów.
- Członkowie komisji 10 % najniższego wynagrodzenia za pracę pracowników ustalonych według odrębnych przepisów.

Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis złożony na liście obecności z poszczególnych posiedzeń komisji.

Ustala się możliwości wypłacania delegacji dla członków Miejskiej komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w oparciu o obowiązujące przepisy w jednostkach sfery budżetowej.